

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2018/19- 2020/21

(skrajne daty)

1. Podstawowe informacje o przedmiocie/module

Nazwa przedmiotu/ modułu	Historia sztuki
Kod przedmiotu/ modułu*	1SW01
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Wydział Sztuki
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Wydział Sztuki
Kierunek studiów	Sztuki Wizualne
Poziom kształcenia	Studia pierwszego stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr studiów	I, II, III rok (1, 2, 3, 4, 5, 6 semestr)
Rodzaj przedmiotu	Podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr Anna Steliga
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Sem. 1: dr Grażyna Ryba Sem. 2: dr Grażyna Ryba Sem. 3: Sem. 4: Sem. 5: Sem. 6:

* - zgodnie z ustaleniami na Wydziale

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
1-6	90	60							19

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu /modułu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie z oceną w sem.: 1, 2, 3, 4, 5, 6

egzamin w sem.: 3, 6

2. Wymagania

Podstawowa wiedza z zakresu historii sztuki odpowiadająca wymogom na poziomie egzaminu maturalnego w wersji rozszerzonej.

3. Cele, efekty kształcenia, treści Programowe i stosowane metody Dydaktyczne

3.1 Cele przedmiotu/modułu

C1	Przekazanie usystematyzowanej wiedzy z zakresu historii sztuki, koniecznej w przygotowaniu przyszłych artystów i animatorów kultury.
C2	Stymulowanie intelektualnego i emocjonalnego rozwoju oraz kształtowanie wrażliwości estetycznej, umiejętności przeżywania kultury, a także refleksyjnej i krytycznej oceny zjawisk zachodzących w sztuce.
C3	Rozbudzanie potrzeby samodzielnego poszerzania wiedzy z różnych dziedzin sztuki oraz bezpośredniego obcowania z dziełami sztuki.
C4	W związku z ograniczoną liczbą godzin przeznaczonych na wykłady z historii sztuki możliwe jest zrealizowanie tylko wybranych zagadnień programowych (m. in. wiele zagadnień z zakresu historii sztuki polskiej zostało omówionych zaledwie marginalnie).
C5	Nabywanie umiejętności samodzielnej analizy dzieła sztuki i krytycznej oceny zjawisk zachodzących w kulturze.
C6	Opanowanie i swobodne posługiwanie się językiem sztuki zarówno w ramach bezpośredniego

	przekazu, jak też w formach wypowiedzi pisemnej.
C7	Kształtowanie umiejętności zaangażowanego i atrakcyjnego przekazu treści związanych z prezentacją zagadnień związanych ze sztuką.
C8	Zaprezentowanie dzieł sztuki dawnej jako źródła inspiracji ukazującego możliwości wykorzystania środków ekspresji i symbolicznego języka sztuki. Zaprezentowanie dzieł sztuki dawnej jako źródła inspiracji ukazującego możliwości wykorzystania środków ekspresji i symbolicznego języka sztuki.

3.2 Efekty kształcenia dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	Nazywa i definiuje podstawowe założenia historii sztuki, rozpoznaje i charakteryzuje tę dyscyplinę wiedzy. Wymienia i identyfikuje przemiany w historii sztuki.	K_W03
EK_02	Umie formułować i wyrażać własne poglądy i idee w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych.	K_W04
EK_03	W typowych pracach pisemnych i wystąpieniach ustnych analizuje, dokonuje syntez i ocenia różne aspekty historii sztuki.	K_W06
EK_04	Opisuje historię i rozwój teorii sztuki, zna autorów oraz publikacje najważniejszych myśli teoretycznych o sztuce.	K_W07
EK_05	Konstruuje tekst dotyczący wymaganych zagadnień z historii sztuki z zachowaniem podstawowych wymagań piśmiennictwa.	K_U11
EK_06	Przeprowadza analizę formalnych jakości dzieła sztuki oraz jego treści.	K_K03
EK_07	Podejmuje różne formy czynnego uczestnictwa w kulturze (wydarzenia artystyczne, konferencje naukowe).	K_K09

3.3 Treści programowe (wypełnia koordynator)

Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Wprowadzenie. Omówienie zakresu materiału i specyfiki przedmiotu. Przedstawienie wymogów egzaminacyjnych. Charakterystyka pozycji bibliograficznych z zakresu obowiązkowej i uzupełniającej literatury

<p>przedmiotu. Krótka prezentacja zagadnień związanych z metodologią badań nad sztuką ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych osiągnięć w tej dziedzinie (artysta-dzieło – odbiorca)</p>
<p>Antyk grecko-rzymski. Historyczne, społeczno-ekonomiczne i filozoficzne podstawy rozwoju sztuki w starożytnej Grecji i Rzymie. Ewolucja formy architektonicznej. Analiza porównawcza zespołów architektonicznych i poszczególnych budowli w Grecji i Rzymie. Rzeźba antyczna. Od idealizmu greckiego po weryzm rzymski. Propagandowe funkcje sztuki. Greckie malarstwo wazowe i malarstwo pompejańskie – obserwacja życia i dążenie do iluzji otaczającej rzeczywistości</p>
<p>Sztuka wczesnochrześcijańska i bizantyńska. Kształtowanie się podstawowych typów budowli chrześcijańskiej. Związki między formą a funkcją. Narodziny symboliki chrześcijańskiej. Wykształcenie się podstawowych typów ikonograficznych. Ewolucja formy wypowiedzi artystycznej w sztukach przedstawiających na przykładzie zabytków Rawenny. Architektura bizantyńska od Hagii Sofii po cerkwie Podkarpacia. Teologia ikony</p>
<p>Sztuka islamu, sztuka przedromańska i romańska. Koncepcje architektury w islamie. Meczet i pałac. Ornament w kulturze Wschodu i barbarzyńskiego Zachodu. Idea <i>renovatio imperii</i> w sztuce karolińskiej i ottońskiej. Kulturotwórcza rola zakonów. Ewolucja formy świątyni wczesnochrześcijańskiej w architekturze romańskiej. Rzeźba architektoniczna. Podstawowe szkoły architektury i rzeźby romańskiej. Rzemiosło artystyczne. Znaczenie symbolu w sztuce średniowiecznej</p>
<p>Sztuka gotycka. Sztuka i ideologia w architekturze katedry gotyckiej. Zróżnicowanie terytorialne. <i>Splendor luminis</i> i sztuka witrażu. Walory ekspresywne witrażu we wnętrzu kościelnym. Rzeźba gotycka, wybitni twórcy, najsłynniejsze realizacje. Programy ikonograficzne wielkich katedr gotyckich. Gotyckie malarstwo tablicowe. Średniowieczne malarstwo miniaturowe. Ewolucja obrazu Boga w sztuce. Wzrost zainteresowania otaczającym światem. Idealizm <i>gotyku międzynarodowego</i> i realizm mieszczańskiego stylu <i>lamanego</i></p>
<p>Renesans. Warunki rozwoju sztuki. W renesansowej Florencji, Rzymie, Wenecji i w miastach Niderlandów. Humanizm i zainteresowanie antykiem. Indywidualizm – artyści i mecenasi. Rozwój teorii sztuki. Architektura i znaczenie formy centralnej. Renesansowy pałac włoski. Sztuki przedstawiające – poszukiwania formalne. Sztuka obrazem świata widzialnego: człowiek i przyroda. Obiektywizacja i indywidualizacja w sztuce. Geniusze renesansu.</p>
<p>Manieryzm. Geneza i założenia kierunku w architekturze, rzeźbie i malarstwie. Palladianizm. Manierystyczne założenia willowo-ogrodowe. Główne ośrodki rozwoju malarstwa manierystycznego</p>
<p>Barok i rokoko. Kultura baroku. Sztuka zwierciadłem świata i narzędziem propagandy. Sztuka w służbie Kościoła i monarchii. Integracja sztuk. Subordynacja formy. Barokowe koncepcje urbanistyczne. Kościoły i architektura rezydencjonalna. Ogrody francuskie. Rzeźba w architekturze i złudzenia optyczne. Światło w malarstwie: tenebryzm i luminizm chromatyczny. Nowe tematy w malarstwie. Rozwój technik graficznych. Znaczenie grafiki w propagowaniu twórczości malarzy barokowych. Reprodukcyjne funkcje grafiki. Różnice w rozwoju sztuki w krajach katolickich i protestanckich na przykładzie Holandii i Flandrii. Rokoko i dworska elegancja</p>
<p>Oświecenie i zjawiska zachodzące w sztuce 2 poł. XVIII w. Klasycyzm i sentymentalizm. Architektura i sztuki przedstawiające. Inspiracja formami architektury greckiej i rzymskiej, związki z rzeźbą antyczną. Mitologia i historia starożytna a współczesność w sztuce. Nurt sentymentalny w malarstwie.</p>

Początki krytyki artystycznej – analiza tekstów źródłowych. Sztuka obrazem złożonych przemian kulturowych zachodzących na przestrzeni dziejów. Zagadnienie treści i formy. Funkcje sztuki. Społeczna rola artysty
Sztuka XIX w. Style historyczne, eklektyzm i nurt inżynieryjny w architekturze. Nowe materiały i funkcjonalizm w architekturze. Romantyzm i realizm w sztukach przedstawiających. Poszukiwania formalne i związki z literaturą
Sztuka lat 1874-1914. Impresjonizm i narodziny nowej koncepcji obrazu. Postimpresjonizm i narodziny kubizmu, ekspresjonizmu i rozwój symbolizmu w sztuce. Secesja w architekturze, rzeźbie, malarstwie
Sztuka XIX i początku XX w. U źródeł zjawisk determinujących rozwój sztuki współczesnej. Przemiany społeczno-polityczne i ekonomiczne. Postęp naukowo-techniczny a rozwój architektury. Przewrót impresjonistyczny i jego konsekwencje w sztuce
Sztuka 1 poł. XX w. Abstrakcjonizm i sztuka czysta, ekspresjonizm i sztuka zaangażowana. Dadaizm, surrealizm i nowe pojęcie sztuki. Odrodzenie realizmu i sztuka ustrojów totalitarnych. Art Déco i wzornictwo przemysłowe, Bauhaus i funkcjonalizm w sztuce. Sztuka w Polsce
Sztuka 2 poł. XX w. Ekspresjonizm abstrakcyjny i malarstwo materii. Nowy realizm i pop-art. Op-art i sztuka kinetyczna. Od minimalizmu do konceptualizmu. Wizualizm i sztuka komputerowa. Granice sztuki i sztuki pogranicza (environnement, happening, performance). Postmodernizm i dekonstrukcja. Ludyczna kultura masowa. Sztuka polska w PRL. Dekada kultury niezależnej. Sztuka krytyczna. Nowe zjawiska w sztuce pocz. XXI w.

Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Opis i analiza stylistyczna dzieła sztuki. Diagnoza stopnia zaawansowania grupy
Uczestnictwo w bieżącym życiu artystycznym. Wystawy i konferencje. Tworzenie kalendarium. Recenzje wystaw.
Propozycje metodologiczne w realizacji określonych zadań badawczych z zakresu historii sztuki. Dobór właściwej metody badawczej
Nauki pomocnicze historii sztuki. Literatura i historia. Paleontologia i heraldyka. Analiza tekstów źródłowych
Źródła i opracowania. Specyfika kwerendy naukowej z historii sztuki
Techniki plastyczne w historycznym rozwoju sztuki (malarstwo, rysunek i grafika, rzemiosło artystyczne). Analiza obiektów muzealnych.
Ornament i ewolucja formy plastycznej. Zagadnienie atrybucji i datowania
Czytanie dzieła sztuki. Symbol i alegoria. Ikonografia
Dokumentacja dzieł sztuki. Opracowanie karty inwentaryzacyjnej
Analiza porównawcza i kontekstualna dzieła sztuki
Biografie artystyczne twórców. Artysta widziany poprzez swoją twórczość
Tworzenie scenariuszy wystaw dzieł sztuki. Propozycje wystaw tematycznych
Przekrojowe zagadnienia o charakterze monograficznym z zakresu wiedzy objętej programem nauczania przedmiotu (np. sztuka i etyka, sztuka i polityka, sztuka feministyczna i sztuka mniejszości seksualnych)
Zjawiska w sztuce najnowszej. Próba charakterystyki i oceny.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy/wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia: Analiza tekstów z dyskusją/ metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny)/ praca w grupach/rozwiązywanie zadań/ dyskusja

4. Metody i kryteria oceny

4.1 Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Analiza i interpretacja tekstów kultury, praca w grupach, udział w projekcie, prezentacja multimedialna zagadnienia monograficznego referowanego przez studenta.	w/ćw
EK_02	Analiza i interpretacja tekstów kultury, praca w grupach, udział w projekcie, prezentacja multimedialna zagadnienia monograficznego referowanego przez studenta.	w/ćw
EK_03	Analiza i interpretacja tekstów kultury, praca w grupach, udział w projekcie, prezentacja multimedialna zagadnienia monograficznego referowanego przez studenta.	w/ćw
EK_04	Analiza i interpretacja tekstów kultury, praca w grupach, udział w projekcie, prezentacja multimedialna zagadnienia monograficznego referowanego przez studenta.	w/ćw
EK_05	Praca pisemna.	ćw
EK_06	Praca pisemna.	ćw
EK_07	Uczestnictwo w wydarzeniu.	W RAMACH PRACY WŁASNEJ

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

WYKŁAD:

Wykonanie pracy semestralnej zaliczeniowej lub uczestnictwo w wydarzeniu o charakterze naukowym bądź artystycznym (sesja naukowa, prelekcja, wernisaż wystawy)

Egzamin końcoworoczny pisemny z pytaniami otwartymi.

ĆWICZENIA:

Praca zaliczeniowa (dokumentacja wybranego obiektu lub prezentacja multimedialna wybranego zagadnienia monograficznego) i/lub colloquium z zakresu omawianego materiału.

Uczestnictwo w przygotowaniu wydarzenia o charakterze naukowym bądź artystycznym.

WYMOGI EGZAMINACYJNE:

Odpowiedź na pytania, spójna i logiczna wykorzystująca podstawy metodologii historii sztuki i

selektywnie stosującą wiedzę ogólną dotyczącą charakterystyki poszczególnych epok rozwoju kultury i ich przedstawicieli.

KRYTERIA OCENY :

aktywność w trakcie zajęć (udział w dyskusji i w pracy zespołowej);

wartość merytoryczna i projekt prezentacji oraz sposób jej przedstawienia;

umiejętność zaprezentowania na egzaminie wiedzy nabytej w ramach przedmiotu oraz poziom tej wiedzy.

EGZAMIN – SKALA OCEN:

5.0 bardzo dobra znajomość podstawowych epok rozwoju sztuki obejmująca umiejętność opisu i charakterystyki w ujęciu chronologicznym podstawowych tendencji rozwojowych ze szczególnym uwzględnieniem sztuki polskiej, bardzo dobra znajomość kontekstów kulturowych, bardzo dobra umiejętność analizy tekstów kultury z wykorzystaniem podstawowych metod badawczych historii sztuki, potrafi dokonać określenia przynależności stylistycznej, precyzyjnej atrybucji i datowania dzieła sztuki.

4.5 jak wyżej z nieznacznymi niedociągnięciami, szczególnie w zakresie atrybucji i datowania dzieła sztuki

4.0 możliwy szerszy zakres niedociągnięć: słabsza umiejętność wykorzystania podstaw metodologii historii sztuki, bardziej ogólnikowa charakterystyka epok rozwoju sztuki i jej kontekstów oraz mniejsza umiejętność stylistycznego przyporządkowania dzieła sztuki w ciągu dziejów rozwoju kultury

3.5 zadowalająca znajomość podstawowych epok rozwoju sztuki, zadowalająca umiejętność analizy tekstów kultury, słabo wykształcona umiejętność usytuowania dzieła sztuki w kontekście kulturowym

3.0 zadowalająca znajomość głównych epok rozwoju sztuki, zadowalająca umiejętność krytycznej analizy tekstów kultury, brak umiejętności atrybucji i datowania w oparciu o podstawowe metody badawcze historii sztuki

2.0 niezadowalająca znajomość podstawowych epok rozwoju sztuki, brak umiejętności krytycznej analizy tekstów kultury oraz inne braki w zakresie efektów kształcenia zdefiniowanych dla przedmiotu.

5. Całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów w godzinach oraz punktach ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	150
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	50
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	275
SUMA GODZIN	475
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	19

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu/ modułu

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. Literatura

Literatura podstawowa:

Literatura podstawowa:

WPROWADZENIE DO HISTORII SZTUKI

A. d'Allea, *Metody i teorie historii sztuki*, Kraków 2008

H. Woelflin, *Podstawowe pojęcia historii sztuki* [1915], Gdańsk 2006

OPRACOWANIA OGÓLNE

J. Białostocki, *Sztuka cenniejsza niż złoto*, t. I-II, Warszawa 1969 i następne wydania, szczególnie: Warszawa 2001

E. Gombrich, *O sztuce*, Warszawa 1997

M. Rzepińska, *Siedem wieków malarstwa europejskiego*, Warszawa 1979

Dzieje sztuki polskiej, wyd. Kluszczyński, Kraków 2005

STAROŻYTNOŚĆ

E. Papuci-Władyka, *Sztuka starożytnej Grecji*, Warszawa-Kraków 2001

H. Stierlin, *Architektura świata. Imperium Romanum. Od Etrusków do upadku cesarstwa rzymskiego*, Warszawa 1997

SZTUKA Wczesnochrześcijańska i bizantyńska

J. Filarska, *Początki sztuki chrześcijańskiej*, Lublin 1986

L. Uspienski, *Teologia ikony*, Poznań 1993

SZTUKA ŚREDNIOWIECZNA

Sztuka romańska. Architektura, rzeźba, malarstwo, red. R. Toman, wyd.

Koenemann 2004

Gotyk. Architektura, rzeźba, malarstwo, red. R. Toman wyd. Koenemann 2000

SZTUKA NOWOŻYTNA

Renesans w sztuce włoskiej. Architektura, rzeźba, malarstwo, red. R. Toman, wyd. Koenemann 2000

Sztuka baroku. Architektura, rzeźba, malarstwo, red. R. Toman, wyd. Koenemann 2004

M. Karpowicz, *Barok w Polsce*, Warszawa 1991

SZTUKA NOWOCZESNA

G. Fahr-Becker, *Secesja*, wyd. Koenemann 2004

K. Geller, *Malarstwo francuskie XIX w.*, Warszawa 1990

A. Kotula, P. Krakowski, *Rzeźba XIX wieku*, Kraków 1980

S. Lorenz, A. Rottemund, *Klasycyzm w Polsce*, Warszawa 1984

SZTUKA WSPÓŁCZESNA

G. Dziamski, *Sztuka u progu XXI wieku*, Poznań 2002

S. Ferrari, *Sztuka XX w.*, Warszawa 2002

B. Kowalska, *Od impresjonizmu do konceptualizmu. Odkrycia sztuki*, Warszawa 1989

A. Olszewski, *Dzieje sztuki polskiej 1890-1980*, Warszawa 1988

A. Rottenberg, *Sztuka w Polsce 1945–2005*, Warszawa 2005

SŁOWNIKI I ENCYKLOPEDIE

Słownik terminologiczny sztuk pięknych, red. M. Kozakiewicz, liczne wznowienia

Słownik sztuki XX wieku, Warszawa 1977

T. Thorn, *Słownik pojęć kultury postmodernistycznej*, Warszawa 1995

Literatura uzupełniająca:

WPROWADZENIE DO HISTORII SZTUKI

H. Belting, *Antropologia obrazu. Szkice do nauki o obrazie*, Kraków 2007

D. Freedberg, *Potęga obrazów. Studia z historii i teorii oddziaływania*, Kraków 2005

H. G. Gadamer, *Aktualność piękna*, Warszawa 1993

E. Gombrich, *Sztuka a złudzenie. O psychologii przedstawienia obrazowego*, Warszawa 1981

OPRACOWANIA OGÓLNE

W. Koch, *Style w architekturze*, Warszawa 1998

K. Piwocki, M. Porębski, *Dzieje sztuki w zarysie*, t. I-III, Warszawa 1988

Sztuka Świata, t. I-XX, red. P. Trzeciak, Warszawa 1989-2010

Chrzanowski T., *Sztuka w Polsce Piastów i Jagiellonów - zarys dziejów*, Warszawa 1993

Chrzanowski T., *Sztuka w Polsce od I do III Rzeczypospolitej*, Warszawa 1998

J. Kębstowski, *Dzieje sztuki polskiej*, Warszawa 1987

STAROŻYTNOŚĆ

L. Bernhard, *Sztuka grecka archaiczna*, Warszawa 1989

L. Bernhard, *Sztuka grecka V w. p.n.e.*, Warszawa 1970

L. Bernhard, *Sztuka grecka IV w. p.n.e.*, Warszawa 1974

L. Bernhard, *Sztuka grecka hellenistyczna*, Warszawa 1980

K. Michałowski, *Nie tylko piramidy*, Warszawa 1966

K. Michałowski, *Jak Grecy tworzyli sztukę*, Warszawa 1970

A. Sadurska, *W cieniu Panteonu*, Warszawa 1970

A. Sadurska, *Archeologia starożytnego Rzymu okresu Republiki*, Warszawa 1975

A. Sadurska, *Archeologia starożytnego Rzymu okresu Cesarstwa*, Warszawa 1980

W. Tatarkiewicz, *Estetyka starożytna*, Wrocław 1962

SZTUKA Wczesnochrześcijańska i Bizantyńska

B. Dąb-Kalinowska, *Ikony i obrazy*, Warszawa 2000

J. Filarska, *Początki architektury chrześcijańskiej*, Lublin 1983

E. Jastrzębowska, *Sztuka wczesnochrześcijańska*, Warszawa 1988

SZTUKA ŚREDNIOWIECZNA

Ch. Duby, *Czasy katedr. Sztuka i społeczeństwo 980-1420*, Warszawa 1986

G. Henderson, *Wczesne średniowiecze*, Warszawa 1987

Myśliciele, kronikarze i artyści o sztuce. Od starożytności do roku 1500, red J. Białostocki, Warszawa 1978

W. Sauerlander, *Rzeźba średniowieczna*, Warszawa 2001

O. von Simson, *Katedra gotycka: jej narodziny i znaczenie*, Warszawa 1989

M. Skubiszewska M., *Malarstwo Italii w latach 1250-1400*, Warszawa 1981

P. Skubiszewski, *Malarstwo karolińskie i przedromańskie*, Warszawa 1973

P. Skubiszewski, *Malarstwo karolińskie i przedromańskie*, Warszawa 1973

P. Skubiszewski, *Sztuka Europy łacińskiej od VI do IX w.*, Lublin 2001

T. Mroczko, *Polska sztuka przedromańska i romańska*, Warszawa 1978

SZTUKA NOWOŻYTNA

A. Bochnak, *Historia sztuki nowożytnej*, Kraków 1983

W. Łazariew, *Dawni mistrzowie włoscy*, Warszawa 1980

K. Secomska, *Mistrzowie i księżęta. Malarstwo francuskie XV i XVI wieku*,

Warszawa 1989
 K. Secomska, *Malarstwo francuskie XVII wieku*, Warszawa 1985
 Wł. Tomkiewicz, *Rokoko*, Warszawa 1988
 Z. Ważbiński, *Sztuka Quattrocenta*, Warszawa 1989
 J. Białostocki, *Pojęcie manieryzmu i sztuka polska*, [w:] tegoż, *Pięć wieków myśli o sztuce*, Warszawa 1976
 H. i S. Kozakiewiczowie, *Renesans w Polsce*, Warszawa 1976
 SZTUKA NOWOCZESNA
Artyści o sztuce: Od van Gogha do Picassa, red. E. Grabska, H. Morawska, Warszawa 1977.
 P. Chaunu, *Cywilizacja wieku oświecenia*, Warszawa 1989
 J. Claudon, *Encyklopedia romantyzmu*, Warszawa 1992
Francuscy pisarze i krytycy o malarstwie 1820-1876, red. H. Morawska, Warszawa 1977
 H. Hofstätter, *Symbolizm*, Warszawa 1987
 W. Juszczak, *Postimpresjoniści*, Warszawa 1985 (lub wcześniejsze wydanie)
 Z. Kępiński, *Impresjonizm*, Warszawa 1986 (lub wcześniejsze wydanie)
 W. Okoń, *Wtajemniczenia. Studia z dziejów sztuki XIX i XX wieku*, Wrocław 1996
 M. Poprzęcka, *Akademizm*, Warszawa 1989 (lub wcześniejsze wydanie)
 J. Serullaz, *Encyklopedia impresjonizmu*, Warszawa 1991
Teoretycy, artyści krytycy o sztuce 1700-1870, Warszawa 1989
 M. Wallis, *Secesja*, Warszawa 1984
 SZTUKA WSPÓŁCZESNA
     B. Baran, *Postmodernizm*, Kraków 1992
 Ch. Baumgarth, *Futuryzm*, Warszawa 1978
 D. Ghirardo, *Architektura po modernizmie*, Toruń 1999

 U. Czartoryska, *Od pop-artu do sztuki konceptualnej*, Warszawa 1973
 G. Dziamski, *Awangarda po awangardzie. Od neoawangardy do postmodernizmu*, Poznań 1995
 G. Dziamski, *Awangarda w perspektywie postmodernizmu*, Poznań 1996
 G. Dziamski, *Nowoczesność po nowoczesności*, Poznań 2007
 G. Dziamski, *Szkice o nowej sztuce*, Warszawa 1984
 D. Ghirardo, *Architektura po modernizmie*, Toruń 1999
 J. Guze, *Impresjoniści*, Warszawa 1986
 K. Janicka, *Surrealizm*, Warszawa 1984
 Ch. Jencks, *Architektura postmodernistyczna*, Warszawa 1984
 P. Jodido, *Nowe formy. Architektura lat dziewięćdziesiątych XX wieku*, Warszawa 1998
 W. Juszczak, *Fakty i wyobrażenia*, Warszawa 1979
 W. Juszczak, *Postimpresjoniści*, Warszawa 1985
 A. Kępińska, *Żywioł i mit. Żywioł i chaos jako wartość w sztuce action painting w świetle badań nad strukturą mitów i „świadomością mityczną”*, Kraków 1983
 Z. Kępiński, *Impresjonizm*, Warszawa 1986
 E. Kuryluk, *Hiperrealizm – nowy realizm*, Warszawa 1983
 G. Naylor, *Bauhaus*, Warszawa 1988
 M. Poprzęcka, *O złej sztuce*, 1998
 M. Porębski, *Kubizm*, Warszawa 1986
 J. Rewald, *Historia impresjonizmu*, Warszawa 1985
 H. Richter, *Dadaizm*, Warszawa 1983
 Wojciechowski A., *Czas smutku czas nadziei. Sztuka niezależna lat osiemdziesiątych*, Warszawa 1992
 SŁOWNIKI I ENCYKLOPEDIA
 N. Pevsner, J. Fleming, H. Honour, *Encyklopedia architektury*, Warszawa 1992

Od Maneta do Pollocka. *Słownik malarstwa nowoczesnego*. tłum. H. Devechy.
Warszawa 1995
Leksykon malarstwa od A do Z (od początków do współczesności), Warszawa
1992

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej

Dziekan Wydziału Sztuki
dr hab. Antoni Nikiel prof. UR